

Lifelong learning és innováció

A Fejlődésgazdaságtani Szakosztály ülésének összefoglalója

A 60. Közgazdász-vándorgyűlés keretein belül innovációpolitika és foglalkoztatáspolitikai összehangolása témájú kerekasztal beszélgetésen osztotta meg a témával kapcsolatban gondolatait Deutsch Nikolett, a Budapesti Corvinus Egyetem Vállalkozás és Innovációs Intézetét vezető egyetemi docense, Nagy Ádám az OFA Nonprofit Kft. ügyvezetője és Szabó István az NKFIH elnökhelyettese. A beszélgetést Trautmann László, az MKT Fejlődésgazdaságtani Szakosztályának elnöke moderálta.

A beszélgetés korunk technológiai átrendeződésének munkaerőpiacra gyakorolt hatását járta körbe, ezen belül is a jelen geopolitikai átrendeződésének, energiaválságának és koronavírus világgazdaságra gyakorolt hatásainak keretein belül. Deutsch Nikolett szerint az alábbi tényezők a rövid és hosszú gazdasági ciklusokra különböző mértékben lesznek hatással, azonban a jelenlegi turbulens környezetben a cikluson belüli helyünket is nehezen tudjuk még meghatározni. Kulcskérdés, hogyan reagáljuk le ezeket a gazdasági sokkokat, ugyanis ezek a jövő ciklusait is befolyásolják. A technológiai paradigmaváltás azonban már korábban kezdetét vette, gondolkodásunkat már új keretek között határozzuk meg.

Erre erősített rá Szabó István is, aki a pozitív hozadékaikat emelte ki a mostani helyzetnek. Szerinte a jelenlegi válság olyan pályára állította a gazdaságot, aminek köszönhetően a gazdasági szereplők már nem CSR tevékenységként tekintenek az olyan kulcskérdésekre, mint az energetika, körforgásos gazdaság vagy az egészségügy, hanem központi, meghatározó tényezőkként építik be ezeket működésükbe.

Nagy Ádám hozzátette, hogy valóban azok a cégek vannak most versenyelőnyben, mind munkaerőmegtartó képességüket, mind gazdasági eredményességüket tekintve, akik ezekre a változásokra, a zöld átmenetre már tudatosan készültek. Innovációpolitika szempontjából a humántőkébe való befektetéssel kerülhetjük el azt, hogy a 70-es évekhez hasonló mély válság alakuljon ki.

Szabó István is hasonlóan vélekedett. Szerinte a kreatív iparba való minél erőteljesebb átmenet simíthatja ki a válságot, akár rövid, akár hosszú távon, ehhez azonban tudatosan minél magasabb hozzáadott értékű, gondolkodásra és kreativitásra ösztönző munkahelyek teremtésére van szükség. A szakpolitika szerepe tehát ilyen tekintetben egyre nő, amit a munkáltatók elmúlt években megváltozott mentalitása segít, egyre szívesebben osztják meg jó gyakorlataikat szakmán belül.

Deutsch Nikolett hozzátette, hogy a technológia átmenettől nem kell félni, a technológia nem egy exogén változó, elvégre életünk megkönnyítésére fejlesztjük azt, kölcsönhatása társadalmi intézményrendszerre azonban nem egy magától értetődő folyamat. Ami segíthet eligazodni az exponenciálisan gyorsuló technológiai környezetben az a kompetencia alapú gondolkodásra való áttérés. Ne beosztásokban vagy munkakörökben gondolkozzunk, hanem kompetenciákban. Ez a gondolkodás már a felsőoktatásba is begyűrűzött, a

gyakorlatorientált, élményalapú szemináriumi órákon keresztül. Az egyetemi hallgatók korszerűbb módszertanokon keresztül tudják kibontakoztatni készségeiket, mint korábban.

Szabó István szerint is az egyetemek csökkenthetik a rést a technológia fejlődési gyorsasága és társadalom adaptációja között. Az egyetemek szellemileg felemelik környezetüket, erősebb szerepet vállalnak az innovációs folyamatokban, azonban ezek nem öncélú tevékenységek, azokat a vállalatok problémái, igényei szerint alakítják.

A továbbképzés szerepe felértékelődik, a vállalatok ha stratégiaileg tudnak is adaptálódni a változásokhoz, ezeket a folyamatokat munkavállalói képzésekkel is meg kell támogatni. Ebben a felelősséget mindenképpen a munkáltatóknak tulajdonít Nagy Ádám, részükről a paradigmaváltás még legtöbbször hiányzik ilyen tekintetben.

A beszélgető felek egyetértettek azonban abban, hogy egy generációváltás már egyértelműen megfigyelhető fiatal munkavállalók részéről, akik elkötelezettek a lifelong learning-el kapcsolatban, de munkáltatók részéről is rengeteg pozitív példát lehet felsorolni belső továbbképzési rendszerek kialakítása terén. Hasonlóan értékelődik fel a műhelyek szerepe is az egyetemi szférában. Ezek egyrészt top-down szerveződhetnek egy adott tudományterületen belüli probléma megoldására, másrészt alulról, hallgatók összefogásával. Azonban az utóbbinál is szem előtt kell tartani, hogy a tanulók ténylegesen felmerülő problémára nyújtsanak megoldást, így az egyetemek, vállalatok útmutatást nyújtó szerepe itt is megkerülhetetlen Szabó István szerint.

Nagy Ádám továbbá hozzátette, hogy az idősebb munkavállalókat és a munkaerőpiacba visszaintegrálódó nyugdíjasokat még ha nehezebb is meggyőzni a továbbképzések fontosságáról, ez náluk is hasonlóan lényeges. A résztvevők, azaz a vállalkozások, a szakpolitika és az oktató intézmények között a közvetítő szerepe is meghatározó. A továbbképzéseket egy, a duális képzésekhez hasonló rendszerek kialakítása orvosolhatná, ezeknek időtartama azonban értelemszerűen nem években, hanem hetekben mérhető. A képzéseknek személyre szabottan kell megvalósulniuk, a soft skilllek fejlesztésének szerepe azonban egyértelműen felértékelődik – tette hozzá Szabó István.

A beszélgetést Deutsch Nikolett azzal a gondolattal zárta, hogy kiemelt fontosságú egy képzésben a résztvevő feleket is meghallgatni. Egy egyetemi szak szól a későbbi munkaadóknak, a jelenlegi és múltbéli hallgatóknak, és az oktatóknak. A szereplők között azonban nem egyszerűen a párbeszédet kell megvalósítani, hanem egy olyan rendszert kialakítani, ahol az egyik szereplő gyakorlatai ténylegesen befolyásolják a többi működését.